

Vegyelemzés, öt perc alatt

A sok összetevőből álló vegyületek gyors szétválasztásának tudományával, a kromatográfiával foglalkozó hazai szakemberek háromnapos tanácskozása, illetve továbbképzése kezdődött meg szerdán Szegeden, a Technika Házában. Különleges folyadék-, gáz- és egyéb kromatográfiás módszerek, készülékek segítségével gyakran billiomodrésznyi szennyeződések is kimutathatók, például az élelmiszerekben. Bemutattak

egy hazai kutatócsoport találmánya alapján készült berendezést, amelynek gyártását már megkezdte a műszeripar. E készülék alkalmazása a gyógyszeriparban életmentő lehet, hiszen a korábbi gyakran több órás vizsgálati idő helyett mindössze öt perc alatt szétválasztja, elemzi az emberi szervezetbe jutott mérgező anyagot — ételt, italt — miáltal mód nyílik a gyors orvosi beavatkozásra.

A falu háza

Tetőtől talpig megőregedett Balástyán a művelődési ház. Azért is, mert sokat használták, és azért is, mert régen építették. A használatnak, épületnek nem természetes következménye az elkopás, mert az a ház, amelyiket senki soha nem használ, sokkal hamarabb bomlik, de a hosszú időn át tartó nyúzás nyomot hagy. Apárnkénti javításokra legtöbbször nincsen pénz, hatalmas erővel kell nekiesni egyszer, és lépcsőtől a padlásig rendbehozni.

A lányhoz hasonlítanak, amelyiknek bal lábán szép a csizma, a jobb pedig semmi sincsen. Előállt az a pillanat, amikor legzavarsebben ezt mondta volna: hagyjuk, mert nem bírunk vele. Abbahagyni nagyon könnyű, amit még el se kezdett, de a hagyatkozásokból használható művelődési ház talán még egyszer se lett. Gondolt egyet a falu: belevág, de másként.

Újkeletű szavunkkal azt mondjuk az ilyen munkára, hogy följújtás, noha tudjuk, a régiből igazi új soha nem lesz. Eltervezte a falu, rendezte a házát. Belenézett a bukszába, talált benne egymillió forintot. Elment az építőkhöz, és avval jött vissza, hogy ennyi pénzért csak az alsó épületet vállalják. A fűlőhöz legalább háromszor annyi kellene. Ha árak, ha belevágnak, ahhoz

szónt, és segítséget kért pénz nélkül. Nem anyagbeszerző, de mindenhol járt, ahol valamit kapni lehetett. Nem művezető, de szervezte a munkát, és irányította. Harmincegy cég dolgozott a házon, sémáink szerint ide már generálkivitelező is kellett volna. Az nem volt, csak generális gond: magad, uram, ha pénzed nincsen.

Két év így is ráment. Elhúzódo építkezéseinket látva hajlamosak vagyunk azt mondani, hogy nem sok ez az idő, noha tudjuk, bajra baj akkor jön igazán, ha megszokjuk az időhúzást. Itt rohant az idő húzás nélkül is, mert hol ezt nem kaptak, hol azt, és arra is figyelni kellett, hogy ez most semmiképpen nem ér rá, és addig a másik se tud dolgozni.

Álmokat kezdetül fogva nem kergetett a falu. Százhetvenezer forintjába került volna, ha új székeket rak a nagyterembe, beérte azokkal, amiket a szegedi moziból ötszáz forintért megkaptak. Más választása nem volt. Vagy soha nem lesz százhetvenezer forintos széke, vagy megelégszik az ötszázszal. Hogy mennyivel több munka kell a használt sörök beszerzéséhez, az legfőképp megint a társadalmi munka listáján jön elő.

A kesztyűt fel kell venni!

Az elmúlt években ezeltől soha nem tapasztalt élénkiséggel és széles körben vitakoztak elméleti és gyakorlati szakemberek hazánk gazdasági helyzetéről és jövőjéről. Ma már általánossá vált az a nézet, hogy az 1970-es években megváltozott nemzetközi gazdasági környezet, az egyre dráguló import és a nehezülő export miatt bekövetkezett egyensúlyi nehézségeinket a termelő és nem termelő felhasználások lassabb növelésével kell helyrehozni.

Számos olyan intézkedés jelent meg, amely a beruházások, az import és a lakossági fogyasztás csökkentésére irányult, vagyis a gazdasági növekedés ütemét szándékosan lassítjuk, egyensúlyi helyzetünk javítása érdekében.

Az elmúlt két év tapasztalatait vizsgálva, úgy tűnik, hogy elődtől a vita egy másik lényeges kérdésben is. Életszínvonalunk megtartása érdekében a gazdaságos termelést a korábbinál fokozottabban ösztönözzük, és az ehhez szükséges termelő felhasználást nem korlátozzuk. Ez azt jelenti, hogy inkább a gazdaság élénkítésére szolgáló gazdaságpolitikára törekszünk, vállalva néhány elkerülhetetlen korlátozást. Ugyanakkor elvetettük a gazdaság növekedésének szándékos további visszafogását.

Gazdaságunk élénkítését lehetőségeink ésszerűbb kihasználásával kell elérnünk, erre a meglévő vállalkozás korszerűsítése, a jelenlegi termelőképességek kihasználásának ösztönzése és a viszonylag kisebb beruházási igényű szolgáltatások fejlesztése nyújt lehetőséget. Az előbbiekből egyenesen következik, hogy meggyenk lehetősége és népgazdaságunkban betöltött szerepe fokozódott. Szűkebb hazánk iparának lehetőségeit tagítja a kiszolgáló ágazatok és a háttéripár jelentőségének felismerése, a mezőgazdasághoz kapcsolódó élelmiszeripar fejlettsége, és a mezőgazdaság fontosságának megnövekedése.

Agrárgazdaságunk is érzékelheti feladatainak és lehetőségeinek súlyát. Hazánk külgazságai kapcsolataiban, mindenekelőtt kivitelében fontos szerepük van az élelmiszeripari anyagoknak, az élőállatoknak és az élelmiszereknek. Ezek részesedése a teljes kivitelben 22-23 százalék, meggyenk ebben igen komoly részarányt képvisel, és ez még tovább növelhető. Ugyanakkor a hazai ellátás fontossága is megnövekedett. Ez könnyen belátható, ha felismerjük, hogy az export érdekében hazai fogyasztásból kivont élelmiszertöbbletet az életszínvonalunk jelenlegi szinten hiányozni fog. Az élelmiszer-fogyasztásra hat ugyanis legkevésbé a jövedelmek visszafogása. A vásárlóerő növekedésének megállása esetén még az élelmiszerek áremelésé sem csökkenti a fogyasztást, hanem a szolgáltatások, a ruházati és tartós fogyasztási cikkek iránti kereslet csökkenésével kell számolni. Ha az így felszabaduló kapacitást az export növelésével nem köthetjük le, a termelés visszaesik. Ez végsősoron a termelést jobban drágítja, mint a jövedelemkorlátozással megtakarított bér.

Meggyenk ipara az átlagnál jobban kötődik a mezőgazdasághoz, agrárgazdaságaink pedig éppen a inkább eredő kedvező helyzet, a gazdasági szabályozásunknak. A trószti szervezeti formák feloldása, a helyi döntéshozatali lehetőség, a termelési hagyományainkból eredő kedvező helyzet, a gazdasági szabályozók ösztönzőbb jellege így egyvtt kihívás. Olyan kihívás, amelyre egyféléppen lehet válaszolni: a kesztyűt fel kell venni. Nem csodákra várni, panaszkodni a szabályozók szigorúságára, hanem csak vállalkozni kell.

Hódi Lajos

A munkásörtség jubileuma

Beszélgetés az országos parancsnokhelyetteséssel

Ezekben a napokban országsszerte a munkásörstegységokban, a pártszervezetekben és más társadalmi szervezetekben emlékeznek a munkásörstegség jubileumáról. Erről beszélgettünk Barta Gyulával, a munkásörsteg országos parancsnokhelyettesével.

— Van-e születésnapja a munkásörstegségnek, lehet-e egyetlen naphoz kötni a megszületését?

— A munkásörsteg megalakulását folyamatnak kell tekintenünk — mondotta. — De azért lehet egy naphoz is kötni, ez 1957 február tizenhataladika, amikor a Magyar Népkoztársaság Elnöki Tanácsa törvényerejű rendelkezést alkotott a munkásörsteg létrehozásáról. A magyar köztvélemény is ekkor értesült az MSZMP ideiglenes intéző bizottságának a munkásörsteg megszervezését célzó, január huszonegyedik határozatáról. De meg kell említenem; az újjalakult párt érdeme, hogy jóval korábban felismerte, s már 1956 december elején meg is fogalmazta a munkásörsteg felfegyverzésének szükségességét.

— Folyamatot említett. Tudomásom szerint ennek a folyamatnak a kezdete az ellenforradalom idejéig nyúlik vissza.

— Valóban így van. Még a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megalakulása előtt is szóba került, hogy a munkások fel kell fegyverezni. Többek között ilyen feladattal érkezett a budapesti pártbizottságra Asztalos János ezredes és Papp József ezredes. Ma már tudjuk, hogy az ellenforradalom idején is nagy számban voltak olyanok, akik vállalták volna a munkásörsteg fegyveres védelmét, s alkalmi eszközökkel felfegyverkezve ezt nagyon sokan meg is tették. A munkásörsteg önkéntes fegyveres szervezetét, tehát a munkásörsteg, a hatalmi funkciók gyakorlására hozta létre a párt. Márpedig önkénteseket felfegyverezni abban a helyzetben nagyfokú bizalomról tanúskodott. Mert felvetődött a kérdés, hogy is, hogy amikor annyit fegyver ellenőriztetlenül ismeretlen kezébe, szabad-e újabb fegyvereket kiadni, s hogy mi a bizto-

síték arra, hogy aki fegyvert kér, az nem él majd azzal vissza? Ma már tudjuk, hogy erre a bizalomra a munkásörsteg bizalommal felelt, sem akkor, sem azóta nem fordult elő olyan eset, hogy a fegyverét munkásörsteg a munkásörsteg ellen fordította volna. De a munkásörsteg létrehozása történelmi érdem volt az egyén szempontjából is, hiszen megteremtődött ezáltal a fegyveres szolgálatra vállalkozók személyes biztonsága is, megszünt az a veszély, hogy a munkásörsteg tenni kész emberek az események forgatagában tehetetlenek, vagy éppen az ellenforradalmi elemek cél-táblái legyenek.

A munkásörsteg kezdetben sem kizárólag munkásokból állt. Ki kaphatott és ki fogott fegyvert annakidején a munkásörsteg védelmére, s milyen ennek a fegyveres testületnek az összetétele napjainkban?

— Kétségtelen, hogy a munkásörsteg a kezdet kezdetén is elsősorban munkásokra épült, s hogy a személyi állomány túlnyomó többsége fizikai dolgozó napjainkban is. Mindemmellet igaz, hogy a munkásörstegben akkor is, most is a társadalom minden rétege képviseltette, illetve képviselteti magát. Az alapító határozat szerint az lehet munkásörsteg, aki a párt politikájával egyetért, s erkölcsi, politikailag fegyveres, hadd hangsúlyozzam; egyénileg gazdálkodók is, emellett háztartásbeli nők, az értelmiségiek közül írók, egyetem tanárok és sokan mások fogtak fegyvert annak idején, jellemző tény például, hogy a Közgazdasági

Egyetemen két munkásörsteg század is alakult. A munkásörsteg összetétele azóta csak annyiban változott, hogy jelenleg is túkrözi a társadalom átrétegződését, tehát többek között kispárosok, vagy ami korábban nem volt, szabadfoglalkozású vállalkozók is vannak a soraikban. Ami pedig az életkor szerinti összetételre illeti, testületünkben meghatározóak az érettebb korúak. Az átlagéletkor harmincöt—negyven év között van. A munkásörsteg természetesen nem zárt szervezet, a cserélődés folyamatos, s meghatározott terv szerint történik. Jelentkező bőven van, és sokan azok közül, akik vállalják a szolgálatot, azzal pártmegbízatásuknak tesznek eleget, vagy éppen ezzel érdemlik ki a pártba való felvételüket.

— Mi a különbség a munkásörsteg és a többi fegyveres testület között?

— A leteltejesebb együttmüködésben dolgozunk a Magyar Néphadsereggel, a Belügyminisztériummal, tapasztalataikat, segítségüket igényeljük és felhasználjuk, az ő feladataik teljesítését pedig, amikor erre szükség van, a munkásörsteg is segíti, kiegészíti. Az elttel huszonegy év alatt erre nagyon sok alkalom adódott. A különbség abban van, hogy a munkásörsteg társadalmi alapon szerveződött, önkéntes jellegű fegyveres testület, nem pedig állami intézmény.

— Milyen célt szolgál a munkásörsteg egységgyűlések?

— Nem magunkat ünnepezzük, hanem azt a politikát méltatjuk, ami a munkásörsteg létrehozta, s amit a munkásörsteg ma is szolgál. Mindenképpen igaz, hogy nálunk „a dolgozó népet szolgálom” kifejezésnek különös jelentősége van, hiszen miután a munkásörsteg a dolgozó népből szerveződik, ez a szolgálat egy nagyon is konkrét érdekvizny gyakorlat. A s az évforduló alkalmából mindegyiket azokat az emberi teljesítményeket értékeljük, amelyeket az egyes munkásörsteg a párt politikájának s egyben a maguk szolgálatában, de fizetett munkájuk mellett, javarészt szabad idejükben kifejtettek.

Aczél Gábor

Új növény-és állatfajták

Az Országos Mezőgazdasági Fajtaminősítő Tanács szerdán Magyar Gábor mezőgazdasági és élelmiszervegyszer-minisztériumhelyettes elnökletével ülést tartott. A testület az illetékes tudományos intézet és a szakbizottságok véleménye alapján 35 növény és 22 állatfajta átminősítéséről; 38 növény és 18 állatfajta minősítéséről; továbbá az időközben elavult 25 növény és 17 állatfajta minőségének visszavonásáról döntött.

Korszerű gabona-és takarmánynövény fajtákkal bővült a hazai választék. Állami minősítést kapott a jó termőképességű, korai érésű GK Boglár, a közepérszerű Martonvásári 10 ősz búzafajta, valamint két martonvásári nemesítésű őszárpa. A tavaszi árpa fajta-

választék is kiegészült és több szárazborsó került fel a hivatalos listára. Közöttük két NDK-beli, egy holland és egy cseh-szlovák fajta van. Tizenegy új zöldségfajta sorsáról is döntött a tanács. Örvendetes, hogy közülük tizenhárom hazai nemesítésű. Az egyik legfontosabb zöldségfajtából, a zöldborsóból három különböző érési idejű és tulajdonságú fajta kapott állami minősítést. Két új csemegepaprika és két új paradicsomfajta is bővítte a választékot, közülük a kecskeméti nemesítésű az úgynevezett hűsnaradicsom első hazai képviselője s a házikerti termesztőknek szánják. A másik kecskeméti eredetű paradicsom gépi betakarításra alkalmas.

Két francia eredetű húsmarha, a Limousin és a Charolais nyert állami minősítést, továbbá egy tiszta-vérű arab lófajta. A minősített sertésfajták közé került a Hungahib-50, ez az iparszerű tartásra alkalmas sonkahibrid és egy önálló fajta, a magyar lanáliserítés. Új trükfajta a Tetra-726-os mintájú húshibrid. A tanács a kedvező véleménynek megfelelő döntést hozott a francia lúdfajtáról.

Műanyagok a korrózióvédelemben

A műanyagok korrózióvédő szerepéről kezdődött háromnapos tanácskozás szerdán Sopronban, a Magyar Kémikusok Egyesülete korrózióvédelem szakosztályának rendezésében. A tudományos összejövetelen százhusz szakember cserél tapasztalatot az újabb kifejlesztett műanyagokról, védő bevonatokról, az egyre korszerűsödő korrózióvédelmi eljárásokról és ezek alkalmazási lehetőségeiről.

A korróziós károk — mint a tanácskozás első napján elmondták — az állóeszköz-vagyongyarapodásával egyre nőnek, s hazánkban évente mintegy 16–18 milliárd forintot veszteséget okoznak. A műanyagok felhasználási területének kiszélesítésével azonban a veszteségek számottevően csökkenthetők. Elterjesztésüket az energia-takarékosság is indokolja.

A korrózióvédelemben két új funkciójuk van: a legújabb hő- és kopásálló műanyagok egyrészt helyettesítik a természetes anyagokat a járműipar, az elektrotechnika, a műszeripar egyes területein, ahol alkalmazásuk korábban elképzelhetetlen volt.

Járható főutak

Jöllehet az utóbbi napokban nem esett hó, az azonban, ami az elmúlt hetekben hullott, még mindig okoz kisebb fennakadásokat a közlekedésben, nehezíti az autósok dolgát. Az Útinform jelentése szerint az ország főúthálózata mindenhol jár-

ható, ám helyenként nedves, feges. Az alsóbbrendű utak síkosság, jégbordások, az autósoknak főleg a hegyi szakaszokon kell ügyelniük a megcsúszásra. A síkosság elleni védekezés folyamatos, az ország útjait só-, illetve homokszóró gépek tisztítják.